

Barlangtani Intézet
D-1976-6.
Könyvtára

1976

**A Mecseki Karsztkutató Csoport jelentése az
1976 évben végzett munkáról.
Összeállította: Rónaki L.**

1./ A munkaterv és teljesítése.

a./ Az MKBT Szakosztályaival történő együttműködés.

Dokumentációs Szakosztály felkérésére részben elkészült a térképjegyzék. A terület kataszterezését terv szerint folytattuk.

A Karszthidrológiai- és Karsztmorfológiai Szakosztály keretében publikáció készítést vállaltunk. Elhangzott előadások:

Előd Sz.: a Ny-i Mecsek tektonikai viszonyai és a barlangfeltárás lehetőségei /jun. 18./

Rónaki L.: A Mecsek és Villányi hegység legmélyebb akna-barlangjai. /nov. 1./

b./ Az operatív részleg működése a tervezettet jelentősen meghaladta. A feltáró munkában 22 személy vett részt. Ezek közül a maximális teljesítmény egy személy részéről 48 alkalom, de 10 alkalommal több esetben 12 tagtárs munkálkodott. Itt főleg állagmegvédő munkákat terveztünk, de ezen felül jelentős mennyiségű új feltárássra került sor. Az "Akácos" viznyelő tervezett kibontása és biztosítása a csapadékos időjárás okozta rendkívüli nehézségek ellenére sikerült.

A Nyáras völgyben feltételelesen betervezett feltáró kutatásra nem került sor.

c./ A karszthidrológiai és geológiai kutatásokat adatgyűjtési céllal folytattuk. Ehhez a MÉV.Kutató-Mélyfúró Üzemében a vállalati programhoz kapcsolódóan az együttműködés igen jelentős volt. Ez főleg a mélyfúrásokban végzett észlelések és a rendelkezésre bocsájtott műszerek, valamint egyéb

felszerelés használatával vált lehetővé. A tudományos adatgyűjtés nagy részét ez képezte.

Az Abaligeti barlangban folyamatos vízhozam regisztrálás és a vízgyűjtő területén folyamatos vízszint észlelés volt 3 ponton. A K-i Mecsek vízföldtani térképezését megkezdtük az előző évben elkészített áttekintő térképre támaszkodva.

Az Abaligeti barlang korszerű részletes geodéziai felmérését megkezdtük. Geofizikai mérésekre nem került sor, mert e mérések korábbi vezető szakembere a KGST központba történt áthelyezése miatt tartósan külföldre távozott.

d./ A csoport fenntartó szervétől a Mecseki Ércbányászati Vállalat-tól /Továbbiakban MÉV/ ígéretet kaptunk fokozottabb támogatásra, így januárban munkatervünket bővitettük. Ennek keretében került sor a Bükk hegységben a Műsz. Egyetem TDK barlangkutató csop. meghívására egy 8 napos kutatótáboron való részvételre 11 fővel, valamint a budapesti barlangok tanulmányozására 2 napos kiránduláson 9 fővel.

Az eredetileg nem tervezett rendszeres klub-összejövetel is megvalósíthatóvá vált, mert a MÉV Ságvári Endre Művelődési Háza minden hétfőn rendelkezésünkre bocsájtotta az I.emeleti 4 sz. helyiséget. Így rendkívül aktív klubélet alakult ki az év folyamán. Az 53 klub-foglalkozásból 13 nyilvános vetített-képes előadás volt.

2./ A tudományos munka és eredményei.

Az adatgyűjtő munkába sajnos a csoport tagjai még igen mérsékelten tevékenykednek. A feltáró kutatásnál elengedhetetlen "kutatási jelentés" készítése zömében a csoportvezető feladata; sok esetben csak az elmondottak alapján.

Az év folyamán az alábbi tagtársak készítettek kutatási jelentést:

- Előd Szaniszló: Törökpince felmérése és térképe.
Remény zomboly
"S-1" zomboly /3 alkalommal/
Gubacsos melletti nyelő.
- Kovács Ferenc: Abaligeti bg. I. Ny-i oldalág kutatása.
- Rebró Katalin: "Szabó Pál Zoltán" zomboly.
- Bodrog József: 4121.520.10 sz. zomboly.

Figyelembe kell venni azt, hogy ez évben csak a Ny-i Mecsek területén a későbbi táblázatban ~~észlelt~~²⁹ felsorolt - kataszteri számmal ellátott - objektumnál folyt terepi munka. Ehhez csoportos kiszállás /az egy személyes bejárást nem számítva/ fizikai munkavégzéssel 75 alkalommal, míg egyéb terepi kiszállás 40 alkalommal történt. Ennek ismeretében mérhető fel a kutatási jelentések - információk mennyisége.

A terület megismerését célzó feltáró-felmérő-kataszterező munka eredményeit az országos kataszteri beosztás számozási rendszerébe illesztett helyi - korábban bevezetett - polárkoordináta számozási módszerrel rendszerezett dokumentáció gyűjteményben rendezzük.

Az egyes objektumok adatai A-5 méretű katalógus lapok gyűjteményében a kataszteri számok sorrendjében kikereshetők. Már eddig több száz lapon rögzítettük a leírásokat és mérési adatokat, valamint a kép-dokumentációt.

A karsztos irodalom cédulakatalógusa ugyancsak bővült az év folyamán. Az irodalom feldolgozás aprólékos időigényes munkáját még nem sikerült megosztani.

A tudományos adatgyűjtés az alábbiakra terjedt ki ez év folyamán:

- 1./ Barlangok felmérése - térkép és szelvénytérkép készítése.
- 2./ A barlangok és egyéb feltárásokban észlelhető /mérhető/ geológiai jellemzők /kőzetanyag, képződmények, tektonika/ dokumentálása.

- 3./ A karsztos területen és a barlangokban a morfológiai jellemzők megfigyelése.
- 4./ A karsztvíz jellemzőinek megfigyelése.
 - a./ A forrás hozamok becsült és mért adatai
 - b./ A karsztvízszint ingadozás észlelése
 - c./ A karsztvíz vegyi összetételének változásainak vizsgálatához mintavételek.

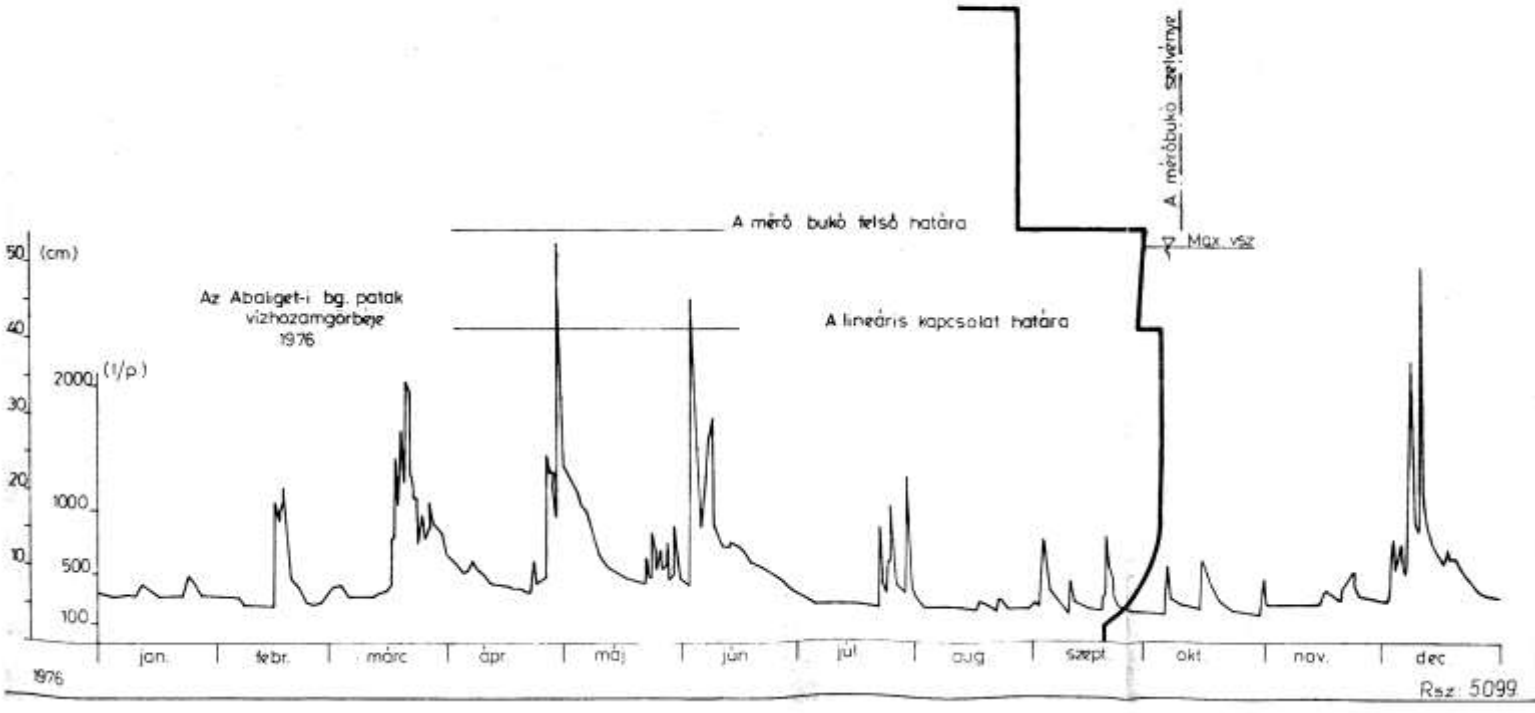
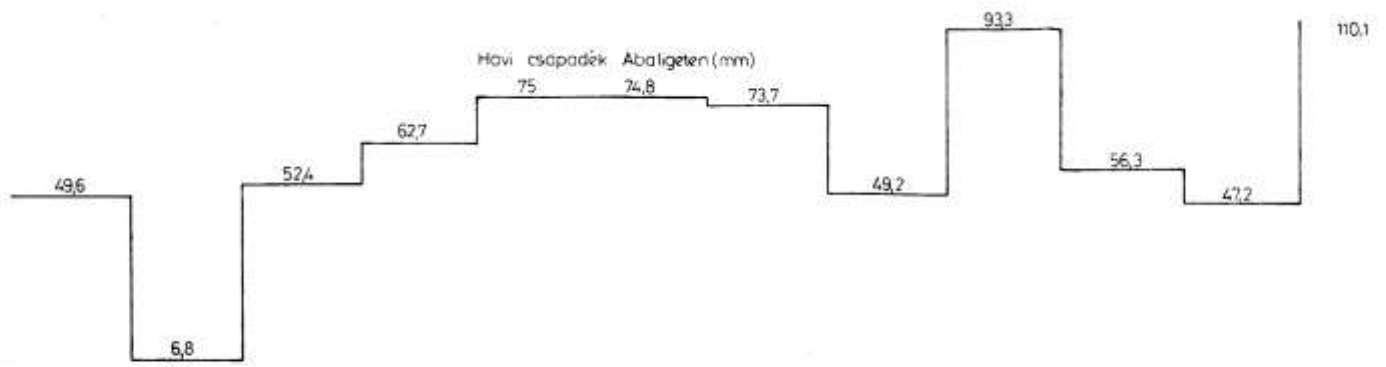
A nagy tömegű adat e jelentésben részleteiben nem ismertethető, de csatoljuk bemutatási céllal;

- a./ Az Abaligeti bg. vízhozam változási görbáját
- b./ A folyamatos karsztvízszint észlelés egy részletét
- c./ Egy víznyomjelzés grafikus kiértékelését
- d./ A vízgyűjtő területek lehatárolását a víznyomjelzések helyének térképével.

Az eddigiekből általában lokális következtetéseket vontunk le, főleg a barlangfeltárás perspektíváit illetően. Több helyen csontmaradványokat találtunk, vagy a barlangi fauna különböző egyedeit. Ezek vizsgálatára célszerűnek véljük a társ-tudományágak művelőinek bevonását.

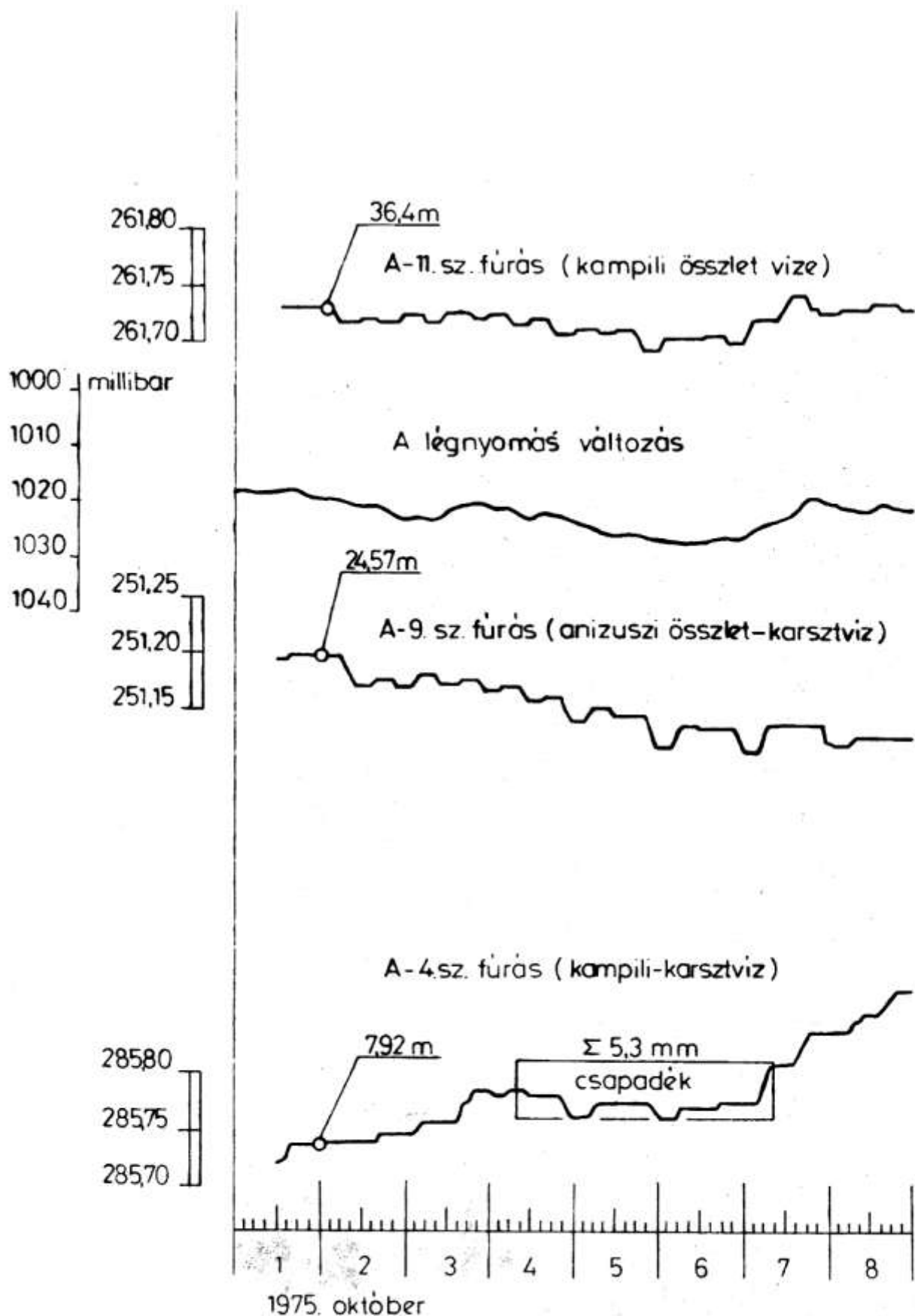
A víznyomjelzésekkel további pontosítást tudtunk elérni a vízgyűjtő területek lehatárolásában. /pl. XXV. és XXVII. sz. nyomjelzés/. Így a Kispaplika forrás vízgyűjtőjét 0,3 km²-el növelve korrigáltuk. Az Abaligeti forrás vízgyűjtőjét pedig ugyanennyivel csökkentettük. A karsztvízszint kutatás során kapott eredményekből igen jelentős megállapítások bejelentését tervezzük szakülésen a Tettye forrás vízgyűjtő területére vonatkozóan.

E területtel foglalkozó korábbi kutatási adataink feldolgozásából készítettük azt a munkabizottsági szakvéleményt, melyet társadalmi munkaként a Városi Tanács 190 ezer forint értékben elismert. /Rónaki L.: a Tettye forrás védőterületének kijelölése/

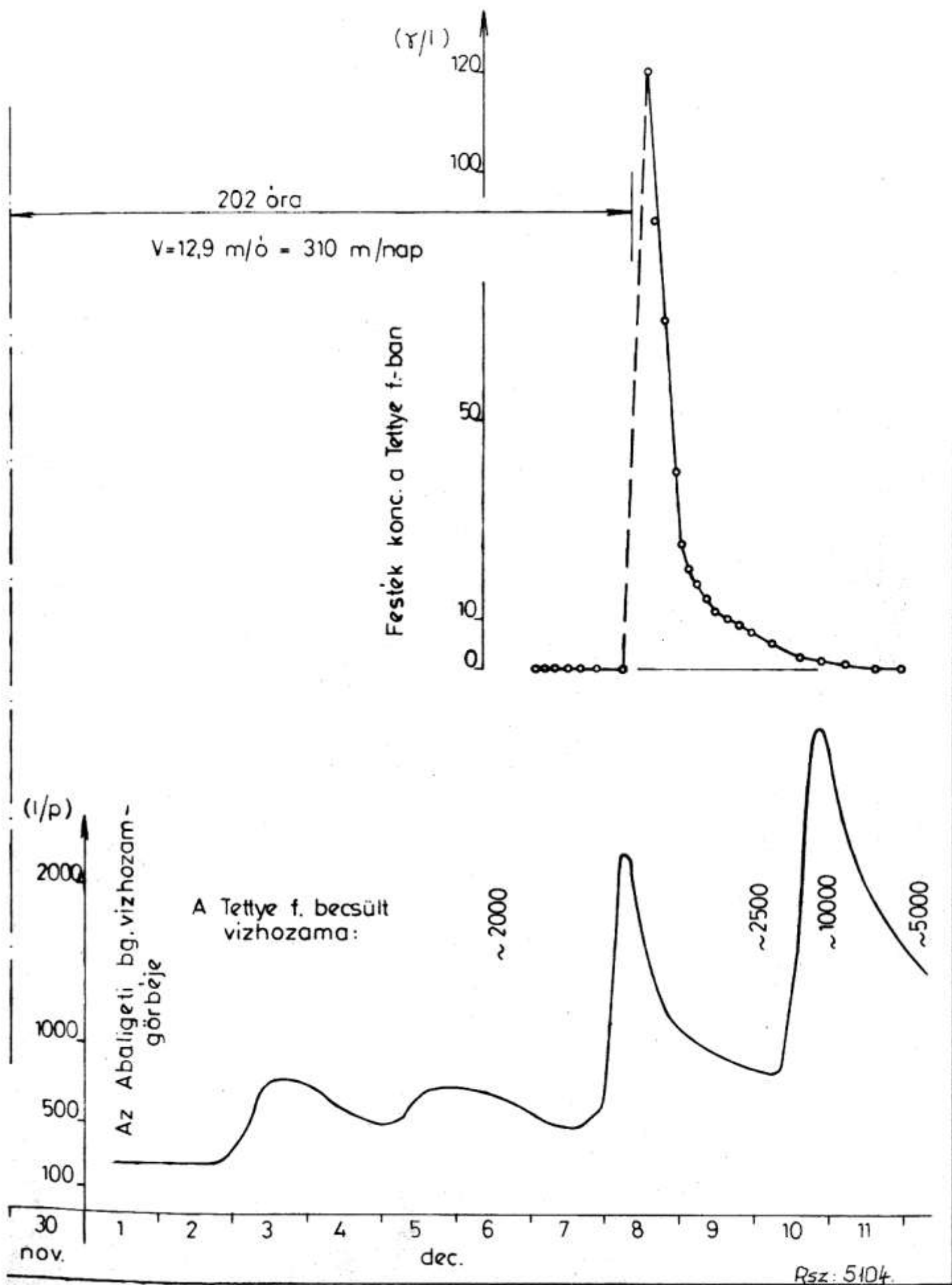
A felszín alatti vizek színgadozása

(Észlelés HWK szintirő műszerekkel)

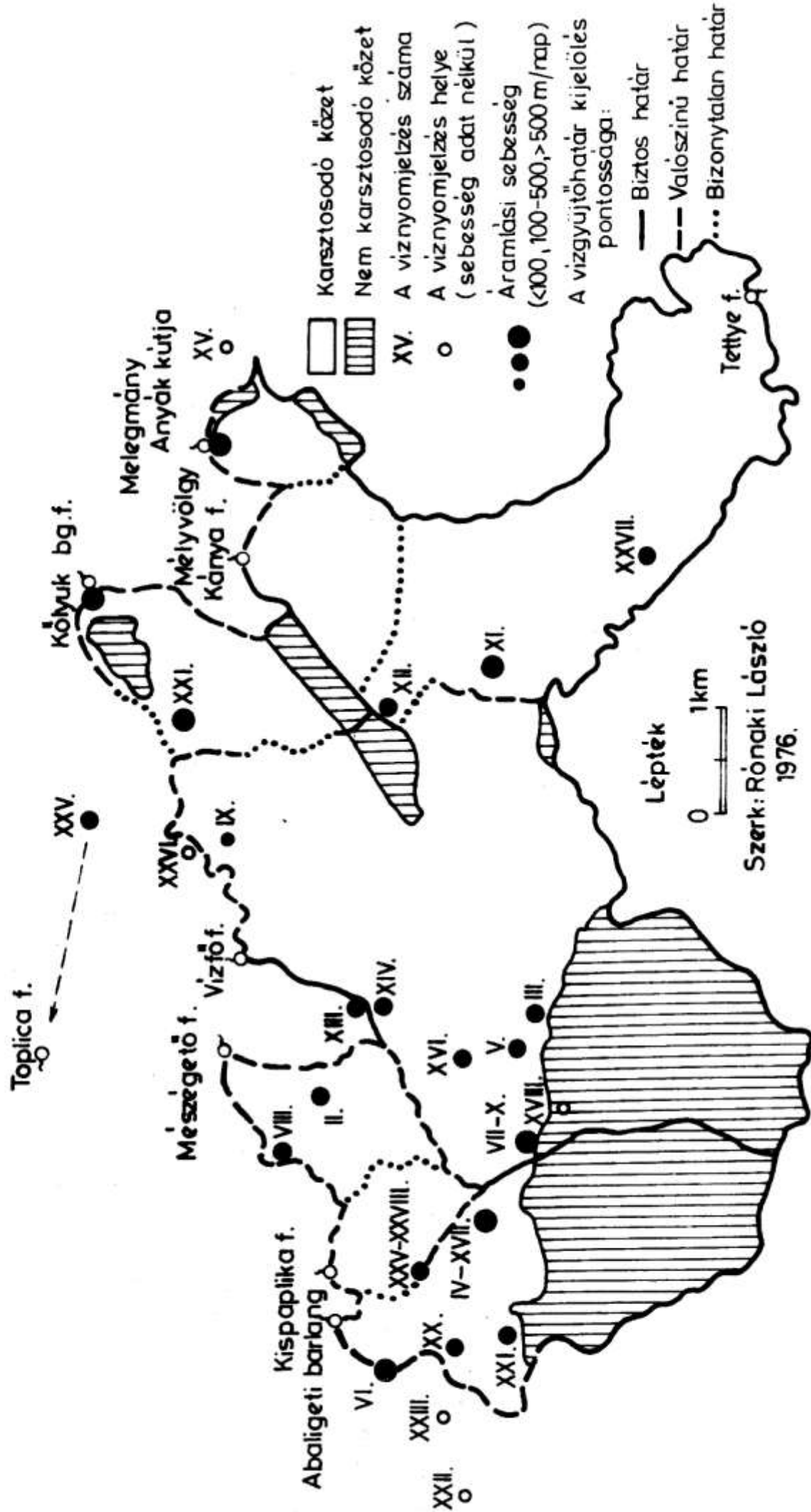

A XXVII. sz. víznyomjelzés értékelése

Szerk: Rónaki L. 1976.

VIZNYOMJELZÉSEK A KARSZTFORRASOK VIZGYÜJTŐ TERÜ- LETÉNEK LEHATÁROLÁSÁRA

Nagyobb régiót érintő tudományos publikációra került sor, angol nyelven /május 31- jun. 5./ a Nemzetközi Hidrogeológiai Konferencián; dr.Kassai M. - Lorberer Á. - Rónaki L. dr.Szederkényi T. szerzőktől a medence peremek szerkezeti és termásvíz-feltárási viszonyairól, különös tekintettel a Dráva medencére.

A barlangfeltárás perspektíváit kijelölő tektonikai kutatások eredményeit ismertette Előd Szaniszló az MKBT XXI. országos vándorgyűlésének tudományos előadói között, továbbá Rónaki László egy szakülésen a Mecsek legmélyebb aknabarlangjáról tartott előadást, felvázolva a barlangkutatás mecseki lehetőségeit.

A Ny-i Mecsek területén túl folyó munkák még csak adatgyűjtési stádiumban vannak.

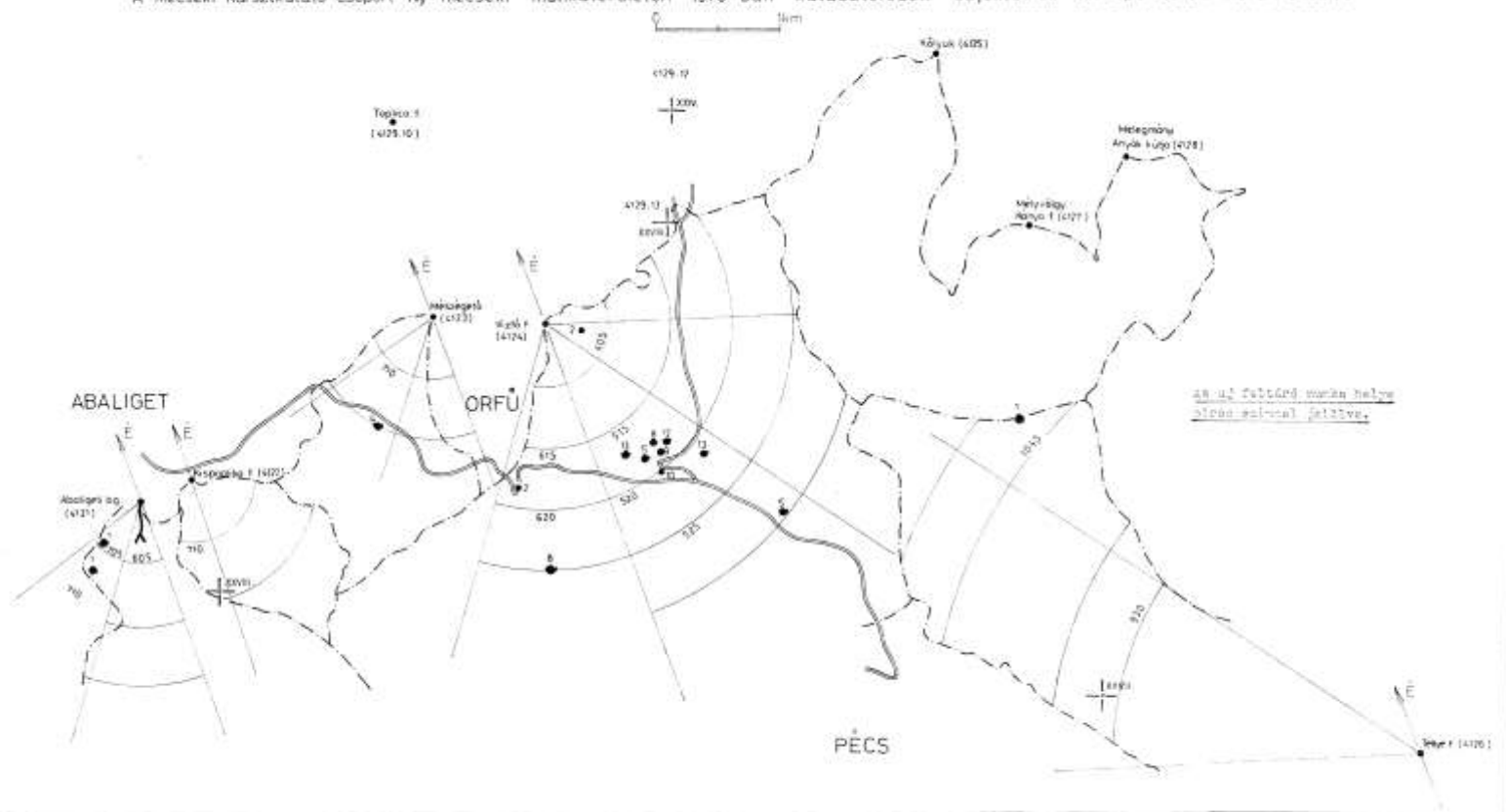
A K-i Mecsekben előzetes terepbejárásokat folytattunk az 1975 évben elkészített 1:25.000 méretarányú hidrogeológiai térképeinkre támaszkodva. A térkép alapján 1:10.000 méretarányú karsztos felvétel megkezdése van folyamatban.

A Villányi hegységből eddig begyűjtött adatok feldolgozása folyik. Ennek ellenőrző és további adatgyűjtő terepmunkáihoz helyszíni kiszállásokat végeztünk. Részeredményeket itt nem kívánunk közölni.

3./ A terepi feltáró és felmérő munka eredményei a Ny-i Mecsekben.

A jelentésben szereplő objektumokat az országos kataszter számrendszerében az általunk meghatározott kataszteri számok alapján tárgyaljuk.

A kataszteri beosztás /lásd Karszt és Barlang 1972 I-II. p. 25-32 és Karszt- és Barlangkut. Tájékoztató 1973. 2 sz. p. 17-33/ negyedik számjegyével a Ny-mecseki karszterületen /4120 kat.sz./az egyes karszt-források vizgyűjtő területére utalunk.

E területeken belül a már korábban megszerkesztett és használt polár-koordináta rendszer számaival /újabb 3 illetve 4 számjegy/ azt a szektort határozzuk meg, ahol az objektum van. A három számjegy első száma /vagy a 10.szektornál az első két számjegye/ az irányra, míg a másik kettő a távolságra utal. A 8 nagy karszt-forrásnál a mágneses É-nak megfelelő kezdő vonaltól az óramutató járása szerint 10 cikkelyre bontott kör 36° -os pásztái a forrástól távolodva 500 méterenkénti lehatárolással 1-1 növekvő területű szektort jelölnek ki. Ezen belül általában további 2 számjeggyel minden objektum meghatározható. /lásd rajzmelléklet/

E rendszer előnye, hogy az országos kataszteri számozásba illeszkedve a 8 vonatkozási ponttól gyakorlati szempontból is tájékoztató értékű számokkal /a forrástól irány és távolság annak vizgyűjtő területén/ úgy lehet megadni egy-egy objektum helyét, hogy ábrázolásakor már a térképre csak egy, vagy két számjegy felírása szükséges. Ez természetesen csak jól lehatárolt területeken alkalmazható megfelelően. A 8 nagy forrás vizgyűjtő határain túl a tájegység külső határáig terjedő területen a 4129-es szám után csak az objektumra vonatkozó sorszám következik.

Abaligeti bg. vizgyűjtő területe /kat.sz. 4121/

4121.000 Abaligeti bg.

A korábbi két geodéziai felmérés talppontjainak felkutatása után azok azonosításával megkezdtük az új nagy pontosságú poligon mérést.

Az első és második Ny-i oldalág korábbi felmérésének kezdő poligon oldalát bekötöttük az új poligonba. Az oldalágakat 1975-ben a "Szabó P.Z. bg.kutatócsoport olajkompasszal felmérte 61 illetve 93 poligonpont felhasználásával.

Igen nagy nehézséget okozott, hogy az 1961-ben mért és állandósított poligon pontok mellett évek múlva egy újabb poligonméréshez az előzőhöz hasonló talppontokat állandósítottak, sok esetben néhány cm eltéréssel egymás mellett.

Az új felméréshez célszerűen felhasználtuk mindkét poligon pontjait. Az azonosításkor készült vázlatrajzok alapján a két poligon - illetve az új méréshez felhasznált pontok megkülönböztethetők.

Az első mérést tájékozva 6 másodperces Dahlta műszerrel Székely Márton /MÉV/ végezte 36 fehér jelzésű ponton. A második mérést Vass Béla 1 perces Gamma műszerrel 43 piros jelzésű pont felhasználásával készítette.

Az új mérést Pál János /MÉV/ tájékozva 1 másodperces leolvasású Wild-T2 műszerrel piros színnel jelzett újra számozott poligonpontokkal megkezdte. 1977-ben giróteodolitos mérést is tervezünk.

Az első Ny-i oldalág ismert végpontján bontással egy szűk folytatás vált láthatóvá. Itt az 57-es mérési pontnál egy kürtő további feltárását is megkíséreltük. Ennek becsült magassága mintegy 15 méter. /Kovács F./

4121-71001 A "Törökpince viznyelő barlang" felmérését Előd

Szaniszló /1976. márc./ függő kompasszal és fokivvel 27 poligonpont /88, 89 m össz hossz/ felhasználásával végezte. A felmérés után a végpont elszűkülő folytatását a talpon felhalmozódott agyagos homok és iszap kitermelésével tovább kutattuk. Az utolsó poligonponttól 12 m-t haladtunk. A felmérés adatainak ismeretében az abráziós konglomerátumban kifejlesztett barlang további feltárását indokoltnak véljük. A földtanilag igen érdekes-ritka barlangban a 48. m után a mennyezet leszakadás és a besodort hordalék egyre vastagodó üledék anyagának megásása megfontolandó.

A végpont közelében a falon 1,5 m magasságig uszadék anyag jelzi a visszaduzzadó vízszintet. A folytatás kibontását az "Akácos víznyelő" felől látjuk megvalósíthatónak.

4121-705.01 Az "Akácos víznyelő" felfedezése /első kibontása/ óta /lásd Beszámoló a MKBT 1975. első félévi tevékenységéről p. 39./ teljesen összeomlott és beiszapolódott akna helyén igen nagy munkát igényelt a feltárás. A vízjárat kitisztítása közben az esős idő miatt többször beomlott az ideiglenes biztosítású munkahely. Végül mégis sikerült bányafával szakszerűen biztosítani a veszélyes, nagy oldalnyomásnak kitett aknát. Így ezen keresztül bejutottunk az Abaligeti barlang II. Ny-i oldalágába. Ezzel lehetővé válik a megkezdett felmérés befejezése és kétszeresen kapcsoltan tájékozni lehet az oldalág poligonját.

A feltáró aknából egy szintes iszapfürdős járat után két lépcsős természetes aknán keresztül lehet lejutni a 25 m mélyen levő "Könyvtári oldalág"-ba. A nyelőjárat felmérése még nem történt meg. Az oldalágban megkövesedett csontokat találtunk, amit érintetlenül hagytunk a további vizsgálatokhoz./ A feltáró munkában Besze István kiemelkedő teljesítményt nyújtott./

A Kispaplika forrás vízgyűjtő területe. /kat.sz. 4122/

4122.000 Kispaplika forrás barlang

A község vizellátását a forrásra telepített törpevizmű biztosítja. A nyári vizellátási zavarok megvizsgálása miatt a Megyei Vizmű felkérésére a MÉV részéről bekapcsolódtunk a leszivatott forrás - egyébként vizalatti - barlangjának átvizsgálásába. Ekkor bemértük a mesterséges akna és lejtős vágat helyét, amivel kiegészíthettük a korábban publikált /Karszt-és Barlang 1962 I. fé. p. 29./ bg. térképet.

Megállapítottuk, hogy a szívóaknán keresztül könnyűbúvár felszereléssel a 2.szifon tovább kutatható, az első szakasz leszívása nélkül is.

A végpont közelében a falon 1,5 m magasságig uszadék anyag jelzi a visszaduzzadó vízszintet. A folytatás kibontását az "Akácos viznyelő" felől látjuk megvalósíthatónak.

4121-705.01 Az "Akácos viznyelő" felfedezése /első kibontása/ óta /lásd Beszámoló a MKBT 1975. első félévi tevékenységéről p. 39./ teljesen összeomlott és beiszapolódott akna helyén igen nagy munkát igényelt a feltárás. A vízjárat kitisztítása közben az esős idő miatt többször beomlott az ideiglenes biztosítású munkahely. Végül mégis sikerült bányafával szakszerűen biztosítani a veszélyes, nagy oldalnyomásnak kitett aknát. Így ezen keresztül bejutottunk az Abaligeti barlang II. Ny-i oldalágába. Ezzel lehetővé válik a megkezdett felmérés befejezése és kétszeresen kapcsoltan tájékozni lehet az oldalág poligonját.

A feltáró aknából egy szintes iszapfürdős járat után két lépcsős természetes aknán keresztül lehet lejutni a 25 m mélyen levő "Könyvtári oldalág"-ba. A nyelőjárat felmérése még nem történt meg. Az oldalágban megkövesedett csontokat találtunk, amit érintetlenül hagytunk a további vizsgálatokhoz./ A feltáró munkában Besze István kiemelkedő teljesítményt nyújtott./

A Kispaplika forrás vizgyűjtő területe. /kat.sz. 4122/

4122.000 Kispaplika forrás barlang

A község vizellátását a forrásra telepített törpevizmű biztosítja. A nyári vizellátási zavarok megvizsgálása miatt a Megyei Víznyelő felkérésére a MÉV részéről bekapcsolódtunk a leszívott forrás - egyébként vizalatti - barlangjának átvizsgálásába. Ekkor bemértük a mesterséges akna és lejtős vágat helyét, amivel kiegészíthettük a korábban publikált /Karszt-és Barlang 1962 I. fé. p. 29./ bg. térképet.

Megállapítottuk, hogy a szívóaknán keresztül könnyűbúvár felszereléssel a 2.szifon tovább kutatható, az első szakasz leszívása nélkül is.

4122.710.01 A 3218 sz. mélyfúrás a XXV és XXV/a viznyomjelzés helye.

4122.710.02 A fúrástól É-ra 50 m-re lévő dolinában lyuk a XXVIII. sz. viznyomjelzés helye.

A Mészégető forrás vizgyűjtő területe./kat.sz. 4123/

4123.710.04 Viznyelő a 13. km.-kő mellett a Gubacsos nyelőtől 180 m-re. A kőomladék eltávolításával 3 m mélyre jutottunk a további feltárássra érdemes nyelőben.

A Vizfő forrás vizgyűjtő területe. /kat.sz. 4124/

4124.405.02 Jószerecsét aknabarlang.

A nemzetközi találkozó túraprogramjában szerepeltetett zombolyt biztonsági szempontból átvizsgáltuk. A lejárati szakasz ácsolatának tervezett megerősítésére nem került sor.

515.08 "József"lyuk.

Az elnevezését az 1958-ban történt bejárásakor kapta. Ezt megelőzően Tátrai Péter szerint ők 1949-ben bontották. A csoportunk ez évben tovább bontotta. Sikerült mélyebbre jutni, mintegy 4 métert. Így jelenlegi mélysége 19 m. A térfogata 60 m^3 . Több tektonika mérhető. A kőzet mészkő és dolomit. A korábbi álfenéknél szintes szűk járatot találtunk, melynek alján az oldalakon állóvízből kivált vízszintes mészkéreg lemezek vannak. Ez a bedepónált anyagtól már nem látható. Itt a cseppkő-folyások felületén kb. 1 mm vastag üde mangán kéreg maradványok vannak. E megfigyelések értékeléséből tudjuk, hogy a továbbjutást vastag agyagréteg zárja el.

515.08 "Békás zomboly" A korábban ismert karvastagságú lyuk megbontásával járhatóvá vált zomboly agyagos alján jelentős munkával mintegy 14 m mélységig sikerült lejutni a kb. 43 m³ térfogatú üregbe. A 7. méterben omlásból képződött álfenék. Emellett egy korróziós kürtő van. Az álfenék áttörésével elért újabb álfenéknél az előző kürtő folytatásaként itt is találtunk egy vak felnyúló üreget. További feltáráásra érdemes.

515.09 "A Remény zomboly" Az 1964-ben megtalált, télen erősen lélegző lyuk karvastagságú nyílását 1976 március 27-én megbontottuk és néhány napos munkával a Mecsek hegység eddig ismert legmélyebb zombolyát /Jószerecsét aknabarlang/ túlszárnyaló mélységet értünk el.

A tektonikus hasadék mentén kialakult aknabarlang jellegében igen eltér a szokásos zomboly formáktól. Mintegy 22 m mélyen a bejárati nyílástól egy É-D-i csapású csaknem függőleges igen nagy kiterjedésű tektonikus hasadékba jutottunk. A hasadékban D-i irányban ereszkedve 3 álfenék átbontásával kb. 75 m mélyre lehet eljutni.

Itt a hasadék oly szűk, hogy már csak robbantással lehetne a láthatóan függőleges folytatást követni. A leomlott kő csak 2-3 másodpercig esik szabadon, majd elakad. /A zomboly első bejárói közül Simon Ernő teljesítményét ki kell emelnünk./ A karsztviz feltételezett szintje alapján még 30-35 m feltárható mélység után lehet számítani az orfűi nagy barlangrendszer szintes járatára. Továbbkutatása indokolt.

515.12 "Csilla zomboly" A névadó kislány lába alatt beszakadt humusz talaj kibontásakor tárult fel a dolina aljából induló zomboly. A 13 m-ben lévő álfenéknél egy cseppköves fülkét találtunk.

515.13 "Név nélküli zomboly" A karvastagságú lyuk megbontásával 5 m mélységig sikerült lejutni, ahonnan a szűkületen át lejjebb mintegy 5 m-re látható egy agyagos rézsű kő törmelékekkel. Tovább bontható. A felső rész bemérése megtörtént.

520.10. "Mév nélküli zomboly" /v. régi viznyelő?/ Tudomásunk szerint először 1949-ben bontották meg a "Lendület" természetjáró bg. kutatói.

Bontással nem jutottunk előre a ferdén É-i irányban egyre inkább ellaposodó főte alatt látható szükületnél, mert egy szikla-él eltávolítása nem sikerült.

A dolomitban kialakult üregben két tektonikus irány mérhető. Rendkívül sok nagyméretű pók van a barlangban.

520.13. "Füstös zomboly" Az 1972-ben általunk először megbontott lyuk szük hasadékába csak most sikerült tovább jutni, miután a szükületet kibővítettük. /Bodrog József/
Igy az újabb 11 m-el 13,5 m mélységig jutottunk. A rézszerű törmelékes álfenék bontása a szük hasadékban igen nehéz.

525.05. "Köteles zomboly" A sziklás hegyoldalon a nyilás nélküli kis horpában bontással Kövesdi Jánosnak sikerült feltárni egy jelentős méretű aknabarlangot.
A tektonikus bélyegeket viselő üreg alján a törmelékes álfenékben eddig 3 m mély aknát bontottunk ki. Igy 33 m mélyre jutottunk a bejárat szintjétől. A karsztviz feltételezett szintje alapján még legalább 60 méter mélység feltárása után számíthatunk csak a szintes barlangra.

615.02. "Achilles viznyelő barlang" A már korábban publikált /Karszt- és Barlang 1970. I. sz./ állapotát meghaladó helyzetben a felszíntől 47 méter mélységig jutott le a Baranya megyei Idegenforgalmi Hivatal bg.kutatócsoportja, amikor a MÉV-től kért támogatásra a szomszédos Szuadó völgyből indított lejtaknát kihajtották a bányászok.
Ebből a korábbi munkahely alá lyukasztottak, ahol a vizjáratot követve folytatja a feltárást a B.I.H. csoport.

Az évenként rendszeresen megrendezésre kerülő kutatótáboruk alatt csoportukból is részt vettek a feltáró munkában.

Az eddig elért függőleges mélység a régi bejárat szintjétől mintegy 50 méter.

620.08. "S-1" zomboly A terepbejárás során egy szinklinális térképezése közben megtalált lyuk /Előd Szaniszló/ a domboldalban szűk nyílásával 16 m mély barlang feltárását tette lehetővé. A felfedezéskor 10 m-ben talált álfenek alatt a második agyagos álfenek törmelékét bontva égett faág maradványokat és csontokat találtunk egy határozott rétegben. Fehér kaolinos réteget is találtunk. Hasonlót figyeltünk meg korábban az Achilles barlangban is.

A Tettye forrás vizgyűjtő területe /kat.sz. 4126/

4126.930.01 A MÉV által mélyített szerkezetkutató fúrásban a XXVII. viznyomjelzési vizsgálatot végeztük sikerrel. A nyomjelzés és az észlelt karsztvízszint adatainak feldolgozása igen jelentős tudományos eredményt hoz a terület megismeréséhez.

1045.01. A "Szabó Pál Zoltán" zomboly. A részletes terepbejárás során 1968-ban felfedezett és dokumentált zomboly 18 m-ben levő agyagos álfenekét megbontottuk. Ebben igen sok jelenkori csontmaradványt találtunk. A további feltárása csak szakértő bevonásával lehetséges.

A Ny-i Mecsekben 1976-ban végzett terepi munka áttekintő táblázata.

Sor- szám	Az objektum kataszteri száma	Elnevezés-meghatározás	A kuta- tás kez- dése	Mélység /m/	Hossz /m/	Térfigat /m ² /	Az új feltárás /fm/ visznyom- jelzés száma, megjegyzés
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1.	4121.000	Abaligetű barlang	1820	felmérés alatt			
2.	705.01	Akácós víznyelő	1969	25		140	kb. 8 m
3.	710.01	Törökpince bg.	1906	9,5	101	200	kb. 4 m
4.	4122.000	Kispaplika forrás bg.	1906				-
5.	710.01	3218 sz.kutatófúrás	1976		-	-	XXV és XXV/a sz. nyomjelzés
6.	02	Név nélküli lyuk	1976	?	-	-	XXVIII.
7.	4123.000	Mészégető forráscsoport					
8.	710.04	Név nélküli víznyelő	1976	3	-	6	3 m
9.	4124.000	Vízfő forrás					
10.	405.02	"Jószerecsét" aknabarlang	1959	52			0 m
11.	515.05	József lyuk	1949	19		60	4 m
12.	08	Békás zomboly	1976	14		42	14 m
13.	09	Remény zomboly	1976	75		700	80 m
14.	12	Csilla zomboly	1976	13		80	15 m
15.	13	Név nélküli zomboly	1976	10		35	10 m
16.	520.10	Név nélküli	1949	6		10	0
17.	13	Füstös zomboly	1972	13,5		65	11 m
18.	525.05	Köteles zomboly	1976	33		220	38 m
19.	615.02	Achilles víznyelő bg.	1965	50		700	más csoport munkája
20.	620.08	"S-1" zomboly	1976	16		160	16 m
21.	1425.000	Kőlyuk forrás bg.					

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
22.	1426.000	Tettye forrás					
23.	930.01	IX.sz.szerkezetkutató fúrás	1976				XXVII. sz. nyomjelzés
24.	1045.01	"Szabó P.Z." zomboly	1968	19		150	kb. 1,2 m
25.	4127.000	Mélyvölgyi források					
26.	4128.000	Melegmányi forrás					
27.	4129.10	Toplica forrás					
28.	12	VIII.sz.szerkezetkuta- tó fúrás					XXVI. sz. nyomjelzés
29.	13	Orfű-22 sz. térképező fúrás					XXVIII. sz. nyomjelzés

4./ A terepi munka eredményei a Villányi hegység térségében.

A Tenkes-hegyi DVI. kőbányában 1975-ben feltárult, majd a OTvH engedélyével lerobbantott igen jelentős zomboly/lásd az MKCs 1975 évi jelentése/ helyét megvizsgáltuk. A zomboly É-D-i irányú tektonikus zónáját megfigyelhettük a bányafalon.

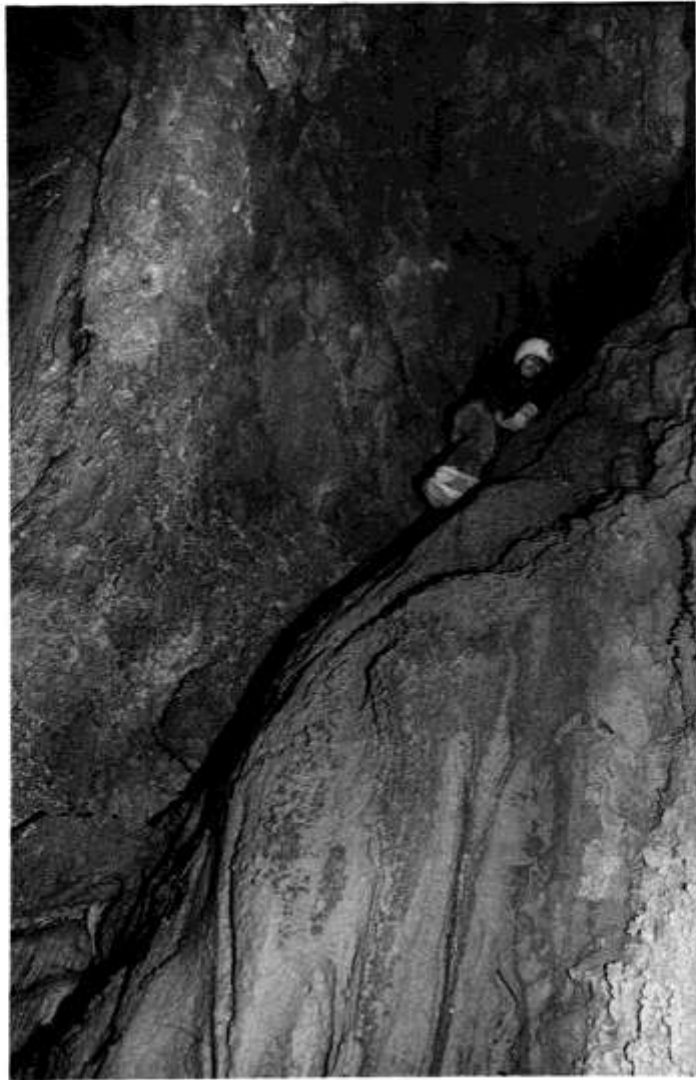
Az általunk felmért nagy üreg /1400 m³/ a lerobbantott kőzettel teljesen feltelt. Így a termálvizes képződmények és a dús cseppköves alakzatok teljes megsemmisülését állapítottuk meg. Ez annál is inkább sajnálatos, mert a zomboly genetikáját is célszerű lett volna alaposan megvizsgálni, hisz a felszakadó kürtő mennyezete alatt 1 méterrel hatoltunk be a felső részen hidegvizes bélyegeket viselő, de a mélyebb szinten már a cseppköveket borító borsóköves zombolyba. Az OTvH-nak bejelentett, /a hegységben minden korábbi barlang méretét és jelentőségét túlszárnyaló/ aknabarlang elpusztulása sajnálatosan jellemző intő példa. A bánya üzemvezetője a kérés ellenére még a barlang helyét sem mérette be, így annak térképre jelölése is bizonytalan. /A barlangban készített fotódokumentáció bemutatására 2 képet mellékelünk/.

A máriagyüdi barlangot is felkerestük, hogy a korábbi felmérések adatait ellenőrizzük.

A Szársomlyó K-i részén a "Művész telep" kőbányájában levő kis zombolyt a bányaudvaron felkerestük és a legutóbbi mérések óta annak teljes betemetését konstatáltuk.

A Beremendi kőbánya vizes barlangjait az "Amphóra" könnyűbúvár barlangkutató csoport kiszállásakor kerestük fel újra. A tevékenységükről külön beszámolót készítenek.

A beremendi Ördöglyuk felé terjeszkedő bánya annak létét egyre inkább veszélyezteti. Erre felhívtuk az OTvH Barlangkutató Intézet figyelmét. /Magyari G./

1. kép

A Tenkes-hegyi zomboly nagyméretű borsóköves
kürtője.

Fotó: Rónaki
1975.

2. kép

Borsákvéses cséppkövek a Tenkes-hegyi
szonbolyban.

Fotó: Rónaki

1975.

A helyszíni felvételek során vizmintavételekkel segítettük a hidrokémiai adatgyűjtést.

5./ A csoportélet.

Az év első hónapjában taglétszámunk 22 fő volt. Az új tagok belépésével és a kilépő /pl. katonaság, tartós kiküldetés, elköltözés, stb./ személyekkel a létszám állandóan ingadozott. Az évi tagnévsorban így összesen 39 név szerepel. Közös foglalkozás az év 366 napjából 168 esetben volt, mely szám önmagában is beszédesen bizonyítja a szakkör rendkívül aktív tevékenységét.

A 168 közös foglalkozás az alábbiakból tevődik össze:

Klubnap 53 alkalommal.

Operatív tevékenység terepen fizikai munkavégzéssel

75 alkalommal

Egyéb /terepi, előkészítő, továbbképző, tanulmányút stb./

40 alkalommal.

Az operatív tevékenységben 22 tagtársunk vett részt. Ezek közül a maximális teljesítmény 48 társadalmi munkanappal /szabad szombat, vasárnap, fizetett szabadság vagy munkanapon a ledolgozott munkaidő után/ fordult elő. Megjegyzendő, hogy 10 napon felüli időráfordítással 12 tagtárs munkálkodott az operatív csoportban.

Valamennyi közös tevékenységet figyelembe véve két tagtársunk 100-nál több esetben vett részt a foglalkozásokon. Az 50 fölött megjelenők száma hét fő.

Az egyes klubnapokon valamennyi tagtársunk részt vett. A nyilvános klubnapokon az előadásokat /vetítettképes - mozgófilm - szakelőadás/ külső érdeklődők is látogatták. Néhány előadást a NTESz-el közösen rendeztünk, hogy az érdeklődési körnek megfelelően növeljük a publicitást.

megnyitójára került sor a Művelődési Házban, majd az amatőr filmszemlén a Mecseki Karsztkutató Csoport 1976 évi hiroadó filmjét is bemutattuk /készítette: Rebró Katalin/

E nagy rendezvényen mintegy 130 fő vett részt az ország különböző részeiről.

A Bányász Kulturális és Sportthetek programjának összeállításában, majd a rendezvényeken csoportunk tevékenyen résztvett.

A heti klubnapokat /hétfő/ számos esetben nyilvános rendezvényként meghirdetett előadással tettük színessé, illetve a Művelődési Ház egyéb rendezvényeire is mozgósítottuk tagsgunkat.

Közvetlen kapcsolatot tartunk a budapesti "Amphóra" könnyűbúvár barlangkutató csoporttal. Már két esetben voltak közös kutatási területünkön a beremendi hévizes barlangok felderítésére.

Igen gyümölcsöző a MÉV. Kísérleti Kutatási és Automatizálási Üzem "Pech A." szocialista brigáddal kiépített kapcsolat. Az év folyamán számos társadalmi munkaórával nyújtottak csoportunknak segítséget az "Akácos viznyelő" feltáró aknájának beácsolásában.

A Munkásőrség megyei parancsnokságával felvett kapcsolatunk célja a baleseti riasztáshoz kiépítendő telefon összeköttetés. Igéretet kaptunk ennek kapcsán további támogatásra is.

Az "Akácos" viznyelő bontásához a munkakörülmények javítására és a szerszámok elhelyezésére egy lakókocsit kaptunk a MÉV. Kutató-Mélyfúró Üzemétől.

Az orfői kutatási területen egy kutatóház felépítését tervezük, melynek engedélyezése és az anyag biztosítása már megtörtént.

RÓNAKI LÁSZLÓ
7633 PÉCS III,
HAINÓCSI U. 5/A
TEL: 19-04